

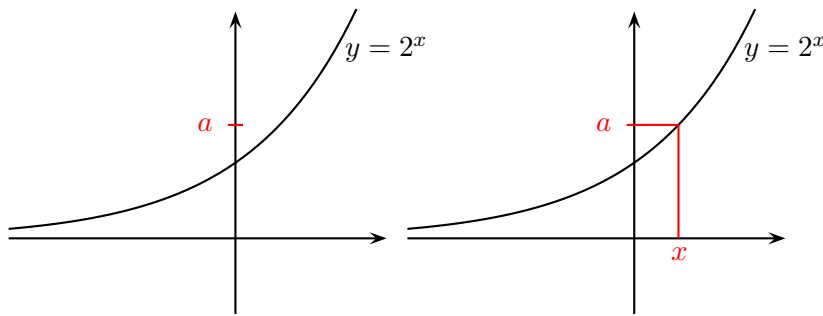
Logaritmifunktio

Hannu Lehto
Lahden Lyseon lukio

Esimerkki	2
Logaritmifunktio	3
Logaritmin määritelmä	4
Esimerkkejä	5
Tärkeät kantaluvut	6
Esimerkkejä: logaritmiyhtälöitä	7
Laskusäännöt	8
Eksponentiyhtälöt	10
Logaritmiyhtälöt	11

Esimerkki

Onko yhtälöllä $2^x = a$, $a > 0$ ratkaisuja?

Yksi ratkaisu $x = \log_2 a$ ("k-kantainen logaritmi a:sta").

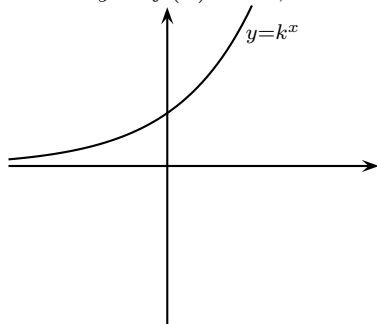
Ratkaise yhtälö $10^x = 7$.

$$x = \log_{10} 7 \approx 0.8451$$

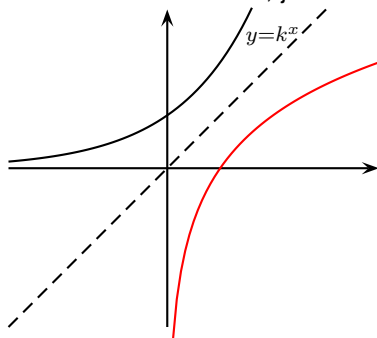
2 / 11

Logaritmifunktio

Funktio $y = f(x) = k^x$, $k > 0, k \neq 1$, $M_f = \mathbb{R}$, $A_f = \mathbb{R}_+$

on aidosti monotoninen, joten Funktio $y = f(x) = k^x$, $k > 0, k \neq 1$, $M_f = \mathbb{R}$, $A_f = \mathbb{R}_+$

on aidosti monotoninen, joten sillä on käänteisfunktio f^{-1} .

$$x = f^{-1}(y) = \log_k y, \quad M_{f^{-1}} = \mathbb{R}_+, \quad A_{f^{-1}} = \mathbb{R}.$$

Toisin sanoen käänteisfunktio on $y = \log_k x$, $x > 0$.

3 / 11

Logaritmin määritelmä

Määritelmä 1. Olkoon $k > 0$, $k \neq 1$.

$$y = k^x \Leftrightarrow x = \log_k y, \quad y > 0.$$

k -kantainen logaritmi luvusta y on eksponentti, johon kantaluku k on korotettava, jotta saataisiin tulokseksi y .
Seurauksena saadaan:

$$k^{\log_k y} = y$$

$$\log_k k^x = x$$

$$\log_k 1 = 0$$

$$\log_k k = 1$$

4 / 11

Esimerkkejä

1. $\log_3 27$
2. $\log_5 1$
3. $\log_5 \frac{1}{25}$
4. $\log_3 \frac{1}{3\sqrt{3}}$

5 / 11

Tärkeät kantaluvut

- Luonnollinen logaritmi: $\log_e x = \ln x$
- Briggsin logaritmi: $\log_{10} x = \lg x$

Esimerkki. Sievennä $\ln \frac{1}{\sqrt{e}}$

6 / 11

Esimerkkejä: logaritmiyhtälöitä

1. $\log_3 x = 4$
2. $\log_x 9 = 2$
3. $10^x = 2$
4. $e^{-x} = 2$

7 / 11

Laskusäännöt

Lause 1. Olkoon $a > 0, b > 0, k > 0, k \neq 1$.

1. $\log_k ab = \log_k a + \log_k b$
2. $\log_k \frac{a}{b} = \log_k a - \log_k b$
3. $\log_k a^n = n \log_k a$
4. $\log_b a = \frac{\log_k a}{\log_k b}, \quad b \neq 1$

Esimerkkejä.

1. Esitä yhtenä logaritmina
  - a) $\log_3 2a + \log_3 5a^2$
  - b) $\log_4 8a - \frac{1}{2} \log_4 16a$

8 / 11

Esimerkkejä

2. Laske likiarvo luvulle $\log_2 3$.
3. Laske likiarvo luvulle 2^{5000} .
4. Sievennä $\ln \frac{1}{\sqrt{e}}$

9 / 11

Ekspontiyhtälöt

Lause 2. Olkoon $a, b > 0$. silloin on

$$a = b \Leftrightarrow \log_k a = \log_k b.$$

Esimerkkejä.

1. $2^x = 3$
2. Maapallon väkiluku kasvaa 1,2% vuodessa. Monenko vuoden kuluttua väkiluku on kaksinkertainen, jos oletetaan, että vuotuinen väkiluvun kasvu säilyy samana.

10 / 11

Logaritmiyhtälöt

Esimerkkejä.

1. $2 \log_9(x + 2) = 1$
2. $\ln x + \ln(2x + 3) = 0$
3. $\ln(x - 2) - \ln(2x + 1) = 1$

11 / 11